

NATIONAL STRATEGI TIL BEKÆMPELSE AF VOLD I NÆRE RELATIONER

REGERINGEN Juni 2010

The background features a minimalist design with several overlapping circles and lines. A large circle is positioned at the top, with a smaller one below it to the right. A horizontal line crosses the page, and another circle is at the bottom left. The text is centered within the top circle.

**NATIONAL STRATEGI
TIL BEKÆMPELSE AF VOLD
I NÆRE RELATIONER**

REGERINGEN Juni 2010

National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer

Udgivelsesdato: 23. juni 2010

Udgave, oplag: 1. udgave, 500 stk.

Design: Designgrafik A/S

Fotos: Scanpix

Tryk: Nofoprint as

Trykt udgave ISBN: 978-87-92142-43-6

Elektronisk udgave ISBN: 978-87-92142-44-6

Ligestillingsafdelingen kan kontaktes for rekvirering af
National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer

Ligestillingsafdelingens kontaktoplysninger findes
på www.lige.dk

Her er det også muligt at downloade
National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer

Tryksagen er klimakompenseret.

Indhold

1.0	Forord	5
2.0	Holdning og handling	7
3.0	Jo tidligere, jo bedre	11
4.0	Støtte – både her og nu og på lang sigt	15
5.0	Mere viden og samarbejde på tværs af faggrupper	19

> 3

Bilag 1 Fakta om vold i nære relationer

1 Forord

> 5

Ingen kvinder, mænd eller børn skal leve med vold i hverdagen. Vold i nære relationer, også kaldet partnervold, kan aldrig høre hjemme i et samfund, der bygger på ligeværd og personlig frihed.

Det er magtpåliggende for regeringen at bekæmpe vold i nære relationer. Vold er et udtryk for manglende respekt for det menneske, der udsættes for volden. Og det er et udtryk for manglende ligestilling. At leve med vold er helt og aldeles uværdigt.

Regeringen ønsker en holdningsændring, der omfatter kvinder, mænd, kolleger, venner og naboer. Vold i familien er ikke et privat problem, og alle skal være med til at stille op, sige fra og sige nej til partnervold.

Men det er ikke nok at have holdninger – der skal også handles. Siden 2002 har regeringen – med to handlingsplaner – gjort en stor indsats for at bekæmpe partnervold. Og heldigvis kan vi se, at indsatsen har virket: Der er blevet langt færre voldsramte, og de voldsramte er blevet mere bevidste om mulighederne for at få støtte og konkret hjælp til at stå frem og stå imod.

Men vi er ikke i mål, og det gode arbejde skal fortsætte. Omkring 28.000 kvinder og 9.000 mænd rammes stadig hvert år af partnervold. Omkring 21.000 børn lever i familier med vold, og af unge piger i parforhold har hver tiende været udsat for kærestevold. Det er stadig alt for mange.

Derfor skal den nationale strategi sætte ind dér, hvor skoen stadig trykker. Forebyggelse skal have topprioritet i indsatsen. Det er ikke nok at tilbyde støtte, når volden først har vist sit grimme ansigt. Vi skal fokusere på at forhindre, at volden overhovedet opstår. Samtidig skal en stærk forankring af indsatsen sikre, at alle aktører spiller med. Og endeligt skal vi bruge de kommende år til at vurdere indsatsen på området. Vi skal blandt andet finde og udbrede de mest effektive metoder til at forebygge partnervold og til at støtte de voldsramte, både på kort og lang sigt.

Med denne nationale strategi har regeringen og satspuljepartierne sat rammerne for det fremtidige arbejde. Sammen med de mange erfarne og engagerede aktører på området vil der blive arbejdet hårdt for at nå strategiens mål: Færre voldsramte, bedre forebyggelse og mere solid viden som grundlag for en målrettet indsats.

Lykke Friis
Minister for ligestilling

Birthe Rønn Hornbech
Integrationsminister

Lars Barfoed
Justitsminister

Benedikte Kiær
Socialminister

Bertel Haarder
Indenrigs- og sundhedsminister

Tina Nedergaard
Undervisningsminister

2 Holdning og handling

> 7

HVAD ER PROBLEMET?

Den gode nyhed er, at antallet af voldsramte kvinder bliver stadig færre. Den dårlige: At der skønsmæssigt fortsat årligt er omkring 28.000 kvinder, der rammes af partnervold. Og det er 28.000 for mange. Også alt for mange børn – skønsmæssigt 21.000 – vokser op i et utrygt hjem præget af partnervold. Ca. 9.000 mænd udsættes også for partnervold hvert år, oftest er volden udøvet af en mandlig partner.

Desværre kan man ikke fra den ene dag til anden – eller rettere: fra det ene år til det andet – fjerne vold i familien og ophæve den ydmygende og nedværdigende situation, det er at være voldsramt.

Men vi skal sætte os det klare mål, at antallet af volds ofre og børn, der vokser op i en familie med partnervold, år for år skal gøres mindre og mindre. For helst helt at forsvinde. Indtil det mål er nået, skal det sikres, at kvinder og mænd, der udsættes for vold, får den rette hjælp og støtte. Og at den hjælp, der gives, er kvalificeret og effektiv.

Derfor har regeringen i samarbejde med de øvrige satspuljepartier afsat 35 millioner kr. over de næste år (2010-2012) til at bekæmpe det, der i fagsproget kaldes "vold i nære relationer".

De 35 millioner kroner skal bruges til at sætte nye og fremadrettede aktiviteter i værk. Men også til at sikre, at der arbejdes videre med de mange gode aktiviteter på området, der allerede er i gang. Overskriften for indsatsen er "bekæmpelse af vold i nære relationer", dvs. at indsatsen retter sig mod alle former for partnervold samt mod partnervoldens følger for børnene.

HVAD ER DER ALLEREDE GJORT?

Siden 2002 har regeringen – i samarbejde med partierne bag satspuljeforligene – udarbejdet to handlingsplaner. Det har haft stor betydning og medført en lang række konkrete initiativer på området.

Oplysningskampagner

- ▶ Forbedret støtte til ofre for partnervolden – blandt andet med flere pladser på kvindekrisecentrene
- ▶ Juridisk rådgivning til voldsramte kvinder – fortrinsvis på krisecentre
- ▶ Handicapadgang på udvalgte krisecentre
- ▶ Øget viden om voldsramte etniske minoritetskvinders og -børns behov for støtte
- ▶ 24-timers hotline for voldsramte kvinder
- ▶ Informationsfoldere på dansk og ni fremmedsprog
- ▶ Særlige familierådgivere i kommunerne
- ▶ Psykologhjælp til børn på krisecentrene og akut psykologbistand til kvinder på krisecentrene
- ▶ www.voldmodkvinder.dk med omfattende information om støtte og hjælp

Aktiviteter rettet mod faggrupper

- ▶ Mere uddannelse, information og viden til mange faggrupper til at håndtere sager om vold i familien

- 8 <
- ▶ Udvikling af faglige håndbøger
 - ▶ Juridisk rådgivning til fagfolk
 - ▶ Opkvalificering af krisecentrenes viden om etniske minoritetskvinder og børn
 - ▶ Efteruddannelse af personale i kommunerne

Aktiviteter rettet mod voldsudøveren

- ▶ Behandlingstilbud til voldsudøvende mænd
- ▶ Støtte til andre initiativer til at få stoppet voldsudøveren
- ▶ Bortvisningslov, der betyder, at man kan fjerne voldsudøveren fra hjemmet i stedet for at lade den voldsramte flytte

Oplysningskampagner

- ▶ En række oplysningskampagner, som blandt andet har haft det formål at ændre holdningen til vold i hjemmet. For eksempel var der i 2008 en oplysningskampagne til bekæmpelse af kærestevold og i foråret 2009 en kampagne vedr. underretninger om børn og unge under sloganet: "Tag signalerne alvorligt"

HVAD SKAL DER SKE?

En stor del af de nuværende aktiviteter skal fortsætte. Den nye indsats i årene 2010-2012 retter især fokus på 3 områder:

- ▶ Forebyggende og tidlig indsats
- ▶ Støtte på kort og lang sigt til ofre for vold i nære relationer
- ▶ Viden, forankring og tværfagligt samarbejde

Hvad det mere konkret betyder, fremgår af de 30 punkter, som er beskrevet lidt længere fremme.

HVEM VIL VI GERNE NÅ?

Med den nationale strategi vil regeringen skærpe den brede indsats for de mænd og kvinder, der udsættes for vold fra en nuværende eller tidligere partner. Men også børn, der overværer volden i hjemmet, er en vigtig målgruppe. Det er ganske enkelt ikke acceptabelt, at omkring 21.000 børn skal vokse op i familier med partnervold – og dermed en hverdag præget af vold og utryghed. Ikke alene får børnene store problemer under opvæksten: Børn, der selv har været udsat for eller overværet vold i hjemmet, bliver oftere selv enten volds ofre eller voldsudøvere som voksne. Denne negative sociale arv skal brydes så tidligt som muligt.

De fleste initiativer retter sig bredt mod de nævnte grupper. Men der er også særlige initiativer rettet mod danskere med indvandrerbaggrund, da denne gruppe kan have behov for en særlig indsats. Det samme gælder kvinder og mænd med handicap.

HVEM KAN GØRE HVAD?

> 9

Der er allerede en række muligheder i det danske system for at støtte voldsramte kvinder og mænd. Både offentlige myndigheder og frivillige organisationer er involveret i at hjælpe og støtte, og en lang række faggrupper arbejder direkte og indirekte med volds ofre: Familierådgivere og sociale myndigheder i kommunerne, sundhedspersonale på eksempelvis skadestuer, praktiserende læger samt politiet, der ofte tidligt kommer i kontakt med volds sager i hjemmet.

Alle disse faggrupper har brug for viden. Og en række af denne plans 30 punkter drejer sig netop om at forbedre disse faggruppers muligheder for at kunne gribe ind tidligere og give volds ofre den bedst mulige støtte og vejledning. Fagfolkene skal også styrkes i at kunne støtte de voldsramte i forbindelse med udslusning fra krisecentrene til et liv uden vold.

På det private område har kvindekrisecentre i 30 år spillet en central rolle i at støtte volds ofre, i nogle tilfælde også i forbindelse med udslusning efter opholdet på krisecenter. En række frivillige organisationer, for eksempel Mødrehjælpen og Børns Vilkår støtter og rådgiver ligeledes.

Politikerne kan på deres side tage initiativer, der skabe rammer og økonomi til at gennemføre indsatsen. Det er netop denne nationale strategi udtryk for.

I de følgende punkter beskrives de konkrete problemer så kortfattet som muligt. Hvad er allerede blevet gjort, og hvad findes der af muligheder? Desuden beskrives de fremtidige initiativer og tilbud, der er samlet i 30 punkter. Den nationale strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer er således præget af både holdning og handling.

3 JO TIDLIGERE, JO BEDRE

Også når det gælder vold i familien, er det afgørende med en tidlig indsats. Al erfaring viser, at jo tidligere der forebygges og sættes ind mod vold, jo bedre. Vold i hjemmet skaber ikke alene angst og utrygge børn. Der er også en stor risiko for "at nissen flytter med": Børn, der vokser op i hjem præget af vold bliver nemlig alt for ofte selv volds ofre eller voldsudøvere som voksne. Derfor vil regeringen prioritere en forebyggende og tidlig indsats.

> 11

De kommende års arbejde med en forebyggende og tidlig indsats skal sikre, at færre børn og unge vokser op i hjem præget af vold eller – hvis volden er opstået – at den bliver standset hurtigst muligt.

Initiativer målrettet børn og unge

- 1. Oplysning til børn og unge.** Nye undersøgelser viser, at også helt unge oplever partnervold, eller kærestevold som det også hedder. Rapporten "Unge og kærestevold i Danmark" fra 2008 viser, at 13.000 unge kvinder og 4.500 unge mænd årligt udsættes for fysisk vold fra en kæreste. Børn og unge skal derfor gennem kampagneaktiviteter oplyses om rettigheder og muligheder for at få hjælp og støtte, hvis de oplever vold i nære relationer. Samtidig skal de lære at sætte grænser og sige fra over for partnervold. Næsten alle udøvere af partnervold er mænd og drenge, mens ofrene er af begge køn. Derfor skal informationerne til børn og unge også handle om kønsroller og relationer mellem drenge og piger (*ansvarlig: Minister for ligestilling*).
- 2. Undervisning i Folkeskolen om kærestevold og vold i nære relationer.** Et alt for stort antal unge udsættes for forskellige former for vold i blandt andet deres kæreste-forhold. Således oplyser 10 procent af unge kvinder og 4 procent af unge mænd, at de inden for det seneste år har været udsat for seksuel eller fysisk vold fra en kæreste ("Unge og kærestevold i Danmark", 2008). Allerede i Folkeskolen skal der sættes fokus på bekæmpelsen af forskellige former for partnervold og partnervoldens følger for børn. Det afdækkes, hvilke relevante undervisningsmaterialer, der findes, og adgangen hertil. Hvor det måtte være relevant, udvikles nyt undervisningsmateriale, der kan give information og inspiration til lærere og elever. Herudover understøttes skolers viden om materialer, der kan understøtte emnet i folkeskolen (*ansvarlig: Undervisningsministeriet*).
- 3. Rådgivning til unge i voldelige kæreste-forhold.** Når unge udsættes for vold i deres kæreste-forhold, vil de ofte tøve med at henvende sig til officielle myndigheder. Derfor skal de have direkte adgang til telefonisk og web-baseret støtte og rådgivning, der kan foregå anonymt (*ansvarlig: Minister for ligestilling*).
- 4. Betoning af underretningspligten.** Har man mistanke om, at et barn lever i en voldsramt familie, har man pligt til at underrette kommunen. Fremover skal det gøres mere klart, at ansvaret for at underrette kommunen går forud for tavshedspligten. Derfor skal der sættes yderligere fokus på både professionelle og almindelige borgers underretningspligt, når der er mistanke om omsorgssvigt på grund af partnervold i familien (*ansvarlig: Socialministeriet*).

Behandlingstilbud

Mange voldsudøvere ønsker selv at stoppe volden, men magter det ikke ved egen hjælp. Nogle af disse mænd kan slippe af med den voldelige adfærd ved hjælp af behandlingstilbud.

Der findes i dag forskellige tilbud om behandling. Det er tidligere blevet besluttet, at de hidtidige aktiviteter på området skal kortlægges og vurderes. Denne opgave afslutter Servicestyrelsen i løbet af 2011. Og med udgangspunkt i undersøgelsen skal det vurderes, hvordan man i de kommende år bedst kan tilbyde behandling til voldsudøvere. Indtil da er der mulighed for at støtte forskellige behandlingstilbud.

- 5. Behandlingstilbud til voldsudøveren så tidligt som muligt.** Behandlingen skal være med til at standse voldsspiralen og mindske risikoen for yderligere vold mod en partner (*ansvarlig: Socialministeriet*).
- 6. Udbredelse af viden om behandlingstilbud.** Voldsudøvere skal være klar over, hvor og hvordan de kan komme i behandling. Der skal desuden sættes særlige aktiviteter i gang henvendt til voldsudøvere med indvandrerbaggrund (*ansvarlig: Minister for ligestilling og Integrationsministeriet*).
- 7. Behandlingstilbud under afsoning.** For at støtte voldudøvende mænd – herunder dømte for partnervold – i at bryde voldscirklen og forebygge nye overgreb er det vigtigt, at denne målgruppe under afsoning tilbydes hjælp til at stoppe den voldelige adfærd. Der findes allerede i dag en række forskellige behandlingstilbud til voldsdømte personer. Kriminalforsorgen har blandt andet iværksat en forsøgsordning, som indebærer, at der tilbydes behandling til personer, der er dømt for at have begået vold i nære relationer. Behandlingen er et supple-

ment til de eksisterende behandlingsformer enten under afsoning eller som vilkår i forbindelse med prøveløsladelse. Forsøgsordningen vil blive evalueret i 2011 (*ansvarlig: Justitsministeriet*).

Oplysning og holdninger

Vold i familien er ikke et privat problem. Vi bør ikke ignorere, hvis en veninde, nabo eller kollega viser tydelige tegn på at være udsat for vold derhjemme. I de senere år er der heldigvis sket en holdningsændring omkring vold i parforhold. Tidligere blev det alt for ofte opfattet som et privat anliggende eller mødt med tavshed. Måske fordi mange var usikre på, hvad de kunne gøre. I dag har vi brudt en del af tavsheden omkring vold i familien. Holdningen er i stigende grad, at vold i parforhold ganske enkelt er uacceptabelt. Men det er ikke nok at have en holdning. Vi har alle et ansvar og en mulighed for at hjælpe den voldsramte – uanset om vi er fagfolk, familie, kolleger, naboer eller politikere.

Også i de kommende år skal der arbejdes med holdningsbearbejdelse og oplysning om, hvordan man kan hjælpe en voldsramt. Samtidig skal det sikres, at voldsramte kvinder og mænd kender deres rettigheder og de nuværende muligheder for støtte.

> 13

8. **Oplysning og holdningsbearbejdning.** Tabu, tavshed og tøven omkring familievold er heldigvis på retur. For stadig at fremme denne holdningsbearbejdelse skal der fortsat sættes fokus på et bredt oplysningsarbejde – herunder initiativer henvendt til danskere med indvandrerbaggrund (*ansvarlig: Minister for ligestilling og Integrationsministeriet*).
9. **Udbredelse af viden om støttemuligheder.** I dag findes en række offentlige og frivillige tilbud om støtte og rådgivning til volds ofre. Fra krisecentre til frivillige organisationer og offentlige myndigheder. Men både volds ofre og befolkningen skal have kendskab til disse muligheder. Derfor vil der blive iværksat initiativer, der bredt kan informere om disse tilbud, så både ofre og personer tæt på volds ofre er klar over, hvilke muligheder der findes for at handle, når volden opstår (*ansvarlig: Minister for ligestilling*).

4 Støtte – både her og nu og på lang sigt

En hel central del af indsatsen mod vold i familien handler om at støtte de voldsramte tidligt og effektivt. Det er ofte svært for den voldsramte kvinde eller mand selv at opsøge hjælp. Derfor er det afgørende, at man som voldsramt bliver mødt med både forståelse og professionel støtte.

> 15

Støtten til ofrene handler om at afbøde voldens konsekvenser på både kort og lang sigt. Den nationale strategi har derfor fokus på, hvordan vi kan støtte her og nu, og hvordan vi kan støtte på længere sigt. På begge områder sættes nye initiativer i værk.

Umiddelbart efter det voldelige overgreb skal der være hurtig og effektiv hjælp. Men ofrene skal også støttes mere langsigtet, så de voldsramte kan leve et liv med så få mén som muligt – og uden frygt for yderligere vold. Der er især en stor udfordring i forhold til at støtte de ofre, som tilsyneladende ikke selv opsøger de nuværende tilbud om hjælp og støtte.

Støtte her og nu

10. **Åben, anonym og direkte rådgivning.** Det skønnes, at omkring 28.000 kvinder hvert år rammes af vold. Kun en lille del – nemlig ca. 2.000 – tager ophold på et krisecenter. Det kan skyldes, at de ikke har kendskab til for eksempel krisecentre eller andre af de eksisterende støttemuligheder. Men årsagen kan også være, at de ikke umiddelbart opfatter sig selv som målgruppe for disse ordninger. Derfor skal der sættes gang i et projekt, der kan udvikle en model for en ny, åben og anonym rådgivning (ansvarlig: Minister for ligestilling og Socialministeriet).
11. **Undersøgelse om børn i familier med partnervold.** Børn, der enten selv udsættes for vold eller overværer vold i familien, får ofte langvarige skader. Fagfolk – typisk ansatte i kommunerne – har en forpligtigelse til både at undersøge barnets forhold og yde tidlig støtte, hvis der er tale om, at et barn lever i en familie med partnervold. For at målrette og kvalificere denne indsats yderligere skal der gennemføres en undersøgelse. Den skal afdække, hvor mange børn der lever i familier med partnervold, hvilke konsekvenser det har for barnet samt hvilken hjælp, disse børn tilbydes. (ansvarlig: Socialministeriet).
12. **Praktiserende lægers rådgivning af ofre for partnervold.** De praktiserende læger møder ofte ofrene for partnervold i deres konsultation. Lægerne skal ikke alene opfordres til at spørge ind til partnervold, hvis de får mistanke om vold, de skal også kunne anvise handlemuligheder. Derfor skal de praktiserende læger have mere information og viden om de eksisterende støttemuligheder, så de kan vejlede og henvise voldsopofrene til den bedst mulige hjælp (ansvarlig: Indenrigs- og Sundhedsministeriet).
13. **Henvisninger fra det sundhedsfaglige personale til rådgivning og hjælp.** Også personalet på for eksempel landets skadestuer møder ofre for partnervold. For at forstærke den indsats, som sundhedspersonalet allerede i dag udfører med at henvise voldsopofrene til relevant hjælp, skal personalet selv løbende have viden om de nuværende og kommende støttemuligheder (ansvarlig: Indenrigs- og Sundhedsministeriet).
14. **Voldsramte med handicap.** Også handicappede kvinder og mænd kan leve i forhold, hvor de er udsat for vold. Men de får ikke altid hjælp, fordi de ikke kender til problemet, og fordi fagfolk – for eksempel hjemmehjælpere – mangler kendskab til de eksisterende støttemuligheder, blandt andet krisecentre med handicapadgang. Derfor skal de faggrup-

per, der arbejder med handicappede, informeres, så de kan tilbyde støtte til voldsramte kvinder og mænd med handicap (*ansvarlig: Socialministeriet*).

15. **Bortvisning og tilhold.** Reglerne om bortvisning og tilhold er vigtige. For det første er de med til at forebygge yderligere vold. For det andet sender de et klart signal til voldsudøveren om, at partnervold er helt uacceptabelt. Reglerne gør det muligt at gribe tidligt ind over for volden, uden at ofret skal fraflytte det fælles hjem. Et tilhold eller en bortvisning kan desuden fremme de sociale myndigheds muligheder for at løse de sociale problemer i hjemmet. Politiet spiller en afgørende rolle i det praktiske arbejde med at bruge reglerne om bortvisning og tilhold. Politiets kendskab til og erfaring med at anvende reglerne er derfor vigtig. Justitsministeriet har anmodet Strafferetsplejeudvalget om at gennemgå reglerne om bortvisning og tilhold og overveje, om der er behov for ændringer for at sikre en bedre beskyttelse af og en øget tryghed for ofrene. Udvalget skal samtidig overveje, om der bør indføres en ordning med GPS-overvågning af voldelige eller truende mænd (*ansvarlig: Justitsministeriet*).

16. **Støtte på arbejdspladsen.** Arbejdsgivere og kollegaer har også mulighed for at gribe ind, hvis en medarbejder viser tegn på at være udsat for partnervold. En helhedsorienteret indsats betyder, at den voldsramte kan få hjælp så mange steder fra som muligt. At få volden stoppet er samtidig til arbejdspladsens fordel, da vold ofte fører til, at den voldsramte har vanskeligt ved at fastholde et arbejde. Hvis arbejdsgivere og kollegaer skal være i stand til at opdage tegn på vold og gribe ind, må de have mere viden. Arbejdspladser skal derfor tilbydes viden om vold, og om hvordan de kan støtte den voldsramte i at søge hjælp. Der tages kontakt til arbejdsmarkedets parter i forhold til at udbrede og forankre initiativet (*ansvarlig: Minister for ligestilling*).

Støtte på længere sigt

17. **Efterværn til ofre for vold.** Når kvinder bryder ud af et langvarigt voldeligt forhold, har det ofte store psykiske og fysiske konsekvenser – også efter, at volden er hørt op. Derfor vil minister for ligestilling og integrationsministeren iværksætte en kortlægning af de nuværende erfaringer med efterværn, udslusning og mægling. Kortlægningen vil omfatte både kvinder med dansk baggrund og nydanske kvinder, ligesom kortlægningen vil omfatte både partnervold og æresrelaterede konflikter. For så vidt angår æresrelaterede konflikter, vil også mandlige ofre være omfattet af kortlægningen. De nuværende erfaringer skal også vurderes i et internationalt perspektiv, så en fremtidig indsats bliver så effektiv som mulig. Formålet er at vurdere, hvordan og hvorvidt et effektivt efterværn og udslusning kan være med til at sikre, at den voldsramte kvinde ikke vender tilbage til et liv med vold. (*ansvarlig: Minister for ligestilling og Integrationsministeriet*).
18. **Undervisning og lektiehjælp til børn på krisecentre.** Børn på krisecentre udgør en særlig sårbar gruppe. Ud over de problemer, der er i familien, må de i en periode ofte forlade den skole eller institution, de gik på. Undervisning af disse børn er vigtig. Dels er det med til at opretholde en form for hverdagstilværelse for børnene, dels kan det være med til at sikre, at de ikke også skal slås med et fagligt efterslæb, når de vender tilbage til almindelig skolegang. Derfor skal der laves en kortlægning af, hvor mange børn det drejer sig om, og hvordan disse børn modtager undervisning, herunder eventuelle problemfelter og eksempler på gode løsninger til at fastholde disse børn i undervisning. Kortlægningen kan eventuelt føre frem til udarbejdelse af nogle anbefalinger til god praksis (*ansvarlig: Undervisningsministeriet og Socialministeriet*).

19. **Særlig støtte til indvandrerkvinder, der har været på krisecenter.** Indvandrerkvinder har tilsyneladende sværere ved at komme ud af det voldelige forhold end kvinder med dansk baggrund. De flytter oftere tilbage til voldsudøveren og sjældnere i egen bolig, når opholdet på krisecentret er slut. Kommunernes familierådgivere, der typisk er i kontakt med voldsramte indvandrerkvinder, skal derfor have større viden om de særlige problemstillinger for denne gruppe, så de kan gøre opmærksom på de muligheder, der findes efter opholdet på krisecentret (*ansvarlig: Integrationsministeriet*).
20. **Alkohol og vold i nære relationer.** Vold og alkoholproblemer i en familie hænger ofte sammen. Børn, hvis far eller mor drikker, har meget større risiko end andre børn for at op-

leve vold i hjemmet. Derfor skal der udvikles en efteruddannelse af alkoholbehandlere i at opspore vold, og en efteruddannelse af personale på kvindekrisecentre i at opspore alkoholproblematikker. Personalet i begge institutionstyper skal opkvalificeres til opsporingen og til at sikre, at de relevante problematikker i familien bliver adresseret (*ansvarlig: Indenrigs- og Sundhedsministeriet*).

21. **Indsatsen over for ofre.** Regeringen lægger vægt på, at det løbende vurderes, om indsatsen over for ofre for forbrydelser kan styrkes. Derfor har Justitsministeriet nedsat en arbejdsgruppe, der i lyset af erfaringer fra de andre nordiske lande skal overveje behov og muligheder for yderligere at styrke indsatsen i forhold til ofre (*ansvarlig: Justitsministeriet*).

5 Mere viden og samarbejde på tværs af faggrupper

Vi skal sikre, at fagfolk, der skal støtte og rådgive voldsramte familier, har de rette kompetencer og den nødvendige viden. Som voldsramt skal man kunne møde fagpersoner, der er i stand til at håndtere de særlige problemstillinger, der er forbundet med at være voldsramt.

> 19

Mange af de fagfolk, der kommer i kontakt med voldsramte familier, efterlyser mere viden, så de er i stand til at yde en endnu bedre professionel støtte. Derfor skal der hele tiden være fokus på indsamling og udveksling af viden. Og at denne viden er lettilgængelig for de fagfolk, der skal håndtere sager om partner.

Samtidig er det vigtigt, at der er godt og tillidsfuldt samarbejde mellem de involverede parter. Denne nationale strategi vil derfor fortsætte flere af de nuværende initiativer for at fremme et samarbejde på tværs af faggrupper. Og for at ny viden bliver udviklet og tilgængelig for faggrupperne. Der vil også blive iværksat en række nye initiativer:

Forankring og tværfagligt samarbejde

22. Yderligere styrkelse af det tværfaglige samarbejde imellem de forskellige myndigheder. Der skal gennemføres en undersøgelse samt udbredes viden om "best practice". Det vil sige: Hvordan man gør dér, hvor samarbejdet på tværs og mellem forskellige myndigheder fungerer bedst. Det kan bruges til inspiration og forbedringer andre steder (*ansvarlig: Minister for ligestilling*).

23. Udbredelse af gode erfaringer med håndtering af partnervold i kommunerne. Mange kommuner har ikke et særligt beredskab til at tage håndtere sager om familievold. Mens andre er vældig gode – både når det drejer sig om partnervold og sager om børn, der vokser op med denne vold. Inspiration fra de kommuner, der har gode erfaringer, kan være med til at sikre en bedre kvalitet i den rådgivning og de tilbud, der gives i sager om vold. Uanset

hvor i landet man bor. Derfor skal der gennemføres en indsamling af viden om, hvordan man gør dér, hvor det fungerer bedst. Denne viden skal udbredes og give inspiration til andre kommuner i forhold til håndtering af sager om partnervold (*ansvarlig: Socialministeriet*).

24. Forbedring af kompetencer blandt kommunale fagfolk og centrale rådgivningsfunktioner. Fagfolk, der kommer i kontakt med ofre for vold, skal have viden og kompetencer til at kunne give den rette hjælp og støtte. Den centrale rådgivningsfunktion – VISO – tilbyder gratis og landsdækkende specialrådgivning til borgere, kommuner og institutioner, hvis den rette ekspertise ikke findes i kommunen. VISO skal fastholdes som en vigtig aktør og støtte i sager om partnervold for især de kommunale myndigheder (*ansvarlig: Minister for ligestilling*).

25. Forbedring af kompetencer blandt polititjenestemænd, anklagere og dommere. I sager om partnervold vil der ikke nødvendigvis være samme vilje til at anmelde volden eller til at vidne om den, som i andre sager om vold. Derfor er det vigtigt, at de polititjenestemænd, anklagere og dommere, der kommer i kontakt med ofre for vold i nære relationer, forstår de særlige psykologiske mekanismer, som typisk gør sig gældende i sådanne sager. En bedre forståelse af disse mekanismer medvirker også til, at ofret ikke oplever myndighedernes håndtering af sagen som nye overgreb. Undervisningen af kommende politifolk på Politiskolen skal derfor fortsat have stor fokus på de problemstillinger, der knytter sig til samlivsrelateret vold. Herudover skal der sættes et yderligere fokus på problemet i

de enkelte politikredse. Dette kan for eksempel ske ved afholdelse af temadage med deltagelse af aktører fra andre myndigheder, organisationer mv. Anklageres kendskab til de særlige problemstillinger, som sager om vold i nære relationer rejser, skal øges. Rigsadvokaten vil derfor tage skridt til, at der tilbydes særlig efteruddannelse i behandlingen af sager om vold i nære relationer. Tilsvarende vil Domstolsstyrelsen for at øge dommernes kendskab til de særlige problemer, der er knyttet til vold i nære relationer, tilbyde særlig efteruddannelse i behandlingen af sådanne sager (*ansvarlig: Justitsministeriet*).

26. **Samarbejdet mellem frivillige organisationer og myndigheder.** Der sættes et nyt projekt i gang, der skal indsamle viden om samarbejdet mellem de frivillige organisationer (NGO'er) og myndighederne. På den baggrund skal der udvikles en model til inspiration for det fremtidige samarbejde landet over (*ansvarlig: Minister for ligestilling*).
27. **Lettilgængelig rådgivning og handlingsanvisninger til fagfolk.** Fagfolk, der arbejder med voldsramte familier, bør ikke være mere end et klik væk fra at få vejledning og viden om for eksempel den relevante lovgivning. Det skal også være nemt at finde gode råd om, hvem og hvordan man kan samarbejde med andre myndigheder og organisationer. Derfor skal der udvikles en såkaldt E-guide, dvs. en web-baseret guide med information, handlingsanvisninger og gode råd til fagfolk, der håndterer sager om partnervold (*ansvarlig: Minister for ligestilling*).

Viden, statistik og information

28. **Kvalificeret og relevant statistik, viden og information.** De nationale databaser om vold mod kvinder og mænd samt årsstatistikkerne fra kvindekrisecentrene skal også fremover medvirke til, at der centralt sker en opsamling af viden på området. Indsats og resultater skal fortsat dokumenteres. Det kan også være med til at skabe debat om problemet. Ny viden kan være med til at gøre indsatsen mod partnervold endnu bedre (*ansvarlig: Minister for ligestilling og Socialministeriet*).
29. **Øget viden om mænd, der udsættes for vold fra en mandlig eller kvindelig partner.** Der er behov for mere viden for at nå gruppen af voldsramte mænd. Derfor skal en undersøgelse afdække, hvilke problemer de voldsramte mænd oplever, når de har behov for hjælp og støtte. Endvidere skal de eksisterende tilbud til voldsramte mænd kortlægges (*ansvarlig: Minister for ligestilling og Socialministeriet*).
30. **Undersøgelse blandt kvinder på og udenfor krisecentre.** Oplever de voldsramte selv, at de har fået den nødvendige og rigtige hjælp? Og hvorfor opsøger nogen voldsramte kvinder slet ikke de nuværende muligheder for støtte og hjælp? Det har vi brug for at vide mere om, netop for at kunne målrette det fremtidige arbejde. Derfor skal voldsramte kvinder på og udenfor krisecentre interviewes, blandt andet for eventuelt at afdække andre og nye former for støttemuligheder (*ansvarlig: Minister for ligestilling*).

Fakta om vold i nære relationer

VOLDSRAMTE KVINDER OG MÆND

Skønsmæssigt udsættes 28.000 kvinder årligt for partnervold.¹

Skønsmæssigt udsættes 8.900 mænd årligt for partnervold.²

KVINDER PÅ KRISECENTRE³

På de 36 kvindekrisecentre, som medvirker i årsstatistikkerne under Landsorganisationen af kvindekrisecentre (LOKK), blev der i 2009 registreret 14.821 henvendelser. Krisecentrene angiver, at i alt 1.881 kvinder har haft ophold på et krisecenter i 2009.

29 procent af de kvinder, der ifølge LOKKs statistikker havde opholdt sig på et krisecenter i 2009, havde ikke dansk statsborgerskab.

Kvinderne opholder sig i gennemsnit 43 døgn på krisecenteret.

Hver femte kvinde flytter tilbage til voldsudøveren efter krisecenteropholdet. Det er især kvinder, som ikke har dansk statsborgerskab, og kvinder, som er gift/samlevende, som flytter tilbage til voldsudøveren.

For knap halvdelen af kvinderne, er der indgået aftale om støtte og hjælp fra socialforvaltningen, når kvinderne flytter fra krisecenteret. Det er en større andel end i 2008, hvor dette gjaldt for hver tredje kvinde.

BØRN PÅ KRISECENTRE⁴

1.817 børn har opholdt sig på et krisecenter i 2009.

Næsten alle børnene på krisecenter har overværet vold mod moren, og 3 ud af 4 af børnene har levet med vold i familien i et år eller mere.

En tredjedel af børnene på krisecenter har tidligere boet på krisecenter. Den gennemsnitlige opholdstid for børnene er 50 dage.

Knap en tredjedel af børnene, der har oplevet vold i familien, har fortalt om volden til andre. Børnene vælger oftest at fortælle om volden til lærere og pædagoger efterfulgt af andre familiemedlemmer og kammerater. I 72 procent af tilfældene bliver der fulgt op på barnets fortælling om vold.

VOLDSUDØVEREN⁵

Vold mod kvinder udøves hovedsageligt af mænd. Om trent alle politianmeldte sager om partnervold er udøvet af mænd. 20 procent af de mandlige voldsudøvere er indvandrere.

UNGE OG KÆRESTEVOLD⁶

Undersøgelsen "Unge og kærestevold i Danmark" dokumenterer, at 10 procent af alle unge kvinder og knap 4 procent af unge mænd i kæresteforhold i alderen 16-24 år har været udsat for vold fra en nuværende eller tidligere kæreste.⁷ I undersøgelsen giver de unge selv udtryk for, at der er et behov for mere og bedre oplysning om problemet.

Det er oftest unge kvinder under 20 år, der udsættes for kærestevold.

Kvinder har flere symptomer og flere trivselsproblemer end mænd som følge af kærestevold, såsom daglig tristhed, svimmelhed, ondt i maven, underlivssmerter og nedsat selvfølelse.

Det er især mænd, der rapporterer, at de ikke søger hjælp, når de udsættes for vold fra en kæreste

(16,7 procent mænd og 24,2 procent kvinder søger hjælp).

BØRN I VOLDSRAMTE FAMILIER

Ud fra antallet af kvinder, der årligt udsættes for partnervold,⁸ skønnes det, at 21.000 børn vokser op i en familie med partnervold.

Børn, hvis mor eller far har en alkoholrelateret diagnose, har otte gange større risiko end andre børn for at opleve vold i hjemmet.⁹

KOMMUNERNES HÅNDTERING AF PARTNERVOLD

Servicestyrelsens kommuneundersøgelse og brugerundersøgelse om kommunernes beredskab i forhold til partnervold fra 2009¹⁰ viste at:

- ▶ Mellem en femtedel og en fjerdedel af landets kommuner har et særligt beredskab i forhold til partnervold.
- ▶ Næsten ingen kommuner har udarbejdet en skriftlig politik for arbejdet på området.

1) Statens Institut for Folkesundhed (2007): Mænds vold mod kvinder – Omfang, karakter og indsats mod vold 2007.

2) Statens Institut for Folkesundhed (2008): Vold mod mænd, omfang og karakter.

3) Servicestyrelsen (2010): LOKK årsstatistik 2009 – Kvinder og børn på krisecenter.

4) Servicestyrelsen (2010): LOKK årsstatistik 2009 – Kvinder og børn på krisecenter.

5) Statens Institut for Folkesundhed (2007): Mænds vold mod kvinder – Omfang, karakter og indsats mod vold 2007.

6) Statens Institut for Folkesundhed (2008): Unge og kærestevold i Danmark.

7) Vold omfatter i denne undersøgelse alle former for psykisk, seksuel eller fysisk vold. Definitionen dækker således et bredt spektrum af overgreb, så som mobning, chikane, trusler, frihedsindskrænkning og voldtægt samt forskellige former for fysisk vold.

8) Statens Institut for Folkesundhed (2007): Mænds vold mod kvinder – Omfang, karakter og indsats mod vold 2007.

9) Ugeskrift for Læger (2004): Langtidseffekter af forældres alkoholmisbrug: et kohortestudie af børn født i Danmark i 1966.

10) Servicestyrelsen (2009): Kommunernes beredskab i forhold til vold. En spørgeskemaundersøgelse om kommunernes beredskab i forhold til henholdsvis partnervold og æresrelateret vold.

